Ч. 86. Второк 20 цьвітня (3 мая) 1904. Рік XIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цїлий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(До парляментарної ситуациї. — По страйку на Угорщинї. — Перша битва на цїлечинї між Росиянами а Японцями).

„Fremdenblatt“ заперечує рішучо чутку, мов би палата послів мала бути розвязана. Також неправдою єсть, мов би переговори угодові межи Чехами а Німцями розбили ся. По правді безпосередних переговорів межи Німцями а Чехами не було, отже й не могли розбити ся, лиш посередництво „Кола польского“ межи Чехами а Німцями троха було захитало ся, а то длятого, що посередники мабуть були троха знеохочені становищем німецких партий і відповідию президента мінїстрів. Але відносини трохи поліпшили ся. В суботу перед полуднем на запрошенє през́еса польского Кола п. Яворского зійшли ся німецкий виділ чотирох і польский комітет чотирох на спільну нараду. Пос. Яворский відкриваючи нараду, заявив, що він не може подати віяких конкретних і точних предложень в справі розпутаня ситуациї, але Поляки ведуть ще і дальше з Чехами переговори в тім напрямі, щоби они (Чехи) обмежили свої жаданя можливо до найменшої міри. Скоро тоті переговори дійдуть до кінця, то проводирі Поляків запросять Німців знову на конференцию. Пос. Яворский сказав при тім, що ситуация єсть, що правда, трудна, але він не тратить надії, що остаточно удасть ся якось направити сумні відносини парляментарні, від котрих терплять однаково всі партиї і народи в державі. На то відповіли проводирі німецких партий, що они тоту заяву польского комітету чотирох подадуть в понеділок (себ то нинї) до відомости німецкого комітету екзекутивного а відтак і до відомости клюбів. Відтак обговорювано ще справу порядку дневного і вела ся дискусия над зміною реґуляміну.

Угорский мінїстер торговлї видав розпорядженя, в котрім вказує на шкоди, яких нaробив страйк зелїзничий, і висказує надію, що персонал своєю ревностию в працї буде старати ся направити шкоди. Против тих, котрі вернули до служби, правительство не виступить і не покарає їх, але ті, що завернули рух на карид стойну дорогу, або допустили ся тяжких провин, мусять бути укарані. Мінїстер сподїває ся однакож, що число їх буде лиш незначне.

Над рікою Ялю прийшло вже до першої великої битви, в котрій після перших вістий мали побідити Японцї. З того, що Росияни мимо сильно укріплених позиций над рікою мусїли уступити ся в зад в сторону як місто Фенванчен в Манджурії, положеного майже в половинї дороги межи Віджу а Ляотуном, головною кватирою ґен. Куропаткіна, можна припускати, що Японцї дійстно побідили. О битві сій наспіли слїдуючі вісти: Бюро Райтера доносить: В четвер минувшого тиждня 16.000 Японцїв перейшло через ріку і заатакувало 30.000 Росиян, котрі заняли були сильно укріплені позициї. Японцї одержали опісля поміч. Японьскі стрільцї робили противникови велику шкоду тим, що брали на цїль офіцирів, котрих можна було легко пізнати по мундурах. То само бюро доносить з Токіо: Ві второк Японцї перейшли через ріку і розпочали атак; борба тревала через второк, середу, четвер, пятницю і суботу. (Очевидно відбували ся лиш поодинокі стички межи малими віддїлами, а не формальна битва). Японцї переступивши ріку, почали концентрувати ся на правім березї. В суботу розширила ся борба на довгі простори, при чім в битві брали участь також і тяжкі пушки Японцїв з другого берега Ялю. Вчера, в недїлю рано, борба закипіла досьвіта на ново.

Бюро Райтера доносить дальше з Вашинґтону під датою 30 цьвітня: Після вісти, яку одержав департамент для справ заграничних, прийшло до великої битви над рікою Ялю, котра закінчила ся повною побідою Японцїв.

З Токіо доносять в недїлю по полудни о 2 год.: Дивізия ґвардиї і дванайцята дивізия піхоти перейшли вчера около 8 год коло Ві-

---

3)

КРІПОСТИ МАМОНИ

або

як і де ховають нинї люди свої гроші.

(Культурно-технїчна розвідка.

Написав К. В.).

(Конець).

На злодіїв нема ні замків ні мурів. Хоч і як кріпко будують банки і скарбницї в них, а все-таки, як знаємо вже з попереднього, злодії крадуть. Длятого иньшої ради як лиш крім всїляких технїчних обезпечень ще й стеречи добре гроші як в день так і в ночи; се побіч всього иньшого ще найлїпша оборона. Анґлїйский банк найбезпечнїйший як раз длятого, що має знаменито з'орґанїзовану сторожу. При самім входї до анґлїйского банку єсть комната призначена на вартівню для урядників тайної полициї. Они патролюють по коритарях, на подвірях і при касах, а що всї повбирані по цивільному і кождий, як єму сподобає ся, підглядають всїх, що приходять і виходять з банку, особливо же мають пильне око на злодіїв, котрих знають. Крім того суть ще окремі вартівники, розміщені в ріжних частях будинку і патролюють там як день так ніч.

Особливо коло головного тресору анґлїйского банку звужають ся значно коритарі і роблять кути, котрі на перший погляд могли би здавати ся непотрібними. Такі вузкі коритарі знаходять ся також і в париснім банку. До тресору в тім банку сходить ся камінними сходами, так вузонькими, що звичайний дорослий чоловік може по них лиш боком сунути ся. Там, де коритарі заломлюють ся і творять кути, знаходять ся як н. пр. в анґлїйскім банку сильні зелїзні двері, котрі дають ся легко замкнути і забезпечують також знаменито від огню, бо коли би горіло, то в кутах спиняє ся й найсильнїйший огонь, тим більше, коли там є ще й зелїзні двері. В анґлїйськім банку приходить ще на ніч віддїл війска з кількома офіцирами, котрі в ріжних місцях будинку заводять варту і що хвиля єї контролюють. Крім того ще ходить нічна патруля через цїлий будинок.

У великих банках єсть звичайно двояка сторожа, одна на день а друга на ніч; службу ту роблять по найбільшій части касові послугачі а крім тих ще й наймані сторожі. В одній комнатї близько головної каси і місця виплати сидить в урядових годинах кільканайцять послугачів банкових, відставлених до сеї служби. На стїні висять рядом набиті револьвери а сиґналова таблиця показує, звідки приходить електричний сиґнал алярмовий. Коли підчас урядових годин дадуть такий сиґнал, то служба вхопивши револьвери, біжить в ту сторону, звідки дали сиґнал. В той спосіб має ся перешкодити нападови злодіїв і розбишаків на якогось касиєра. В той спосіб забезпечують ся особливо приватні банки в американьских містах, де вже нераз бувало, що добре з'орґанїзована ватага розбишаків нападала в білий день на банк і поубивавши урядників, рабувала гроші.

Зараз по замкненю банку заводять в нім варту на ніч а рівночасно і наставляють всї алярмові прилади, котрі служать до того, щоби давати знак, що десь в котрімсь місци вибух огонь або що хтось добуває ся до банку. При кождих дверех, котрими треба входити до середини, суть електричні прилади, котрі, скоро отворити двері, порушають зараз дзвінок у вартівни і дають так знати. Так само й всї закратовані вікна в коритарях від надворку суть заосмотрені електричними сиґналами алярмовими. В декотрих банках довкола великих тресорів ідуть вузкі коритарі, котрими в ночи патролюють вартівники або служба банкова, узброєна в револьвери. Иньші вартівники, що носять на плечах т. зв. „екстінктори“ (прилади до гашеня огню), ходять на переміну через дві години по цїлім будинку. Звичайно кождий з тих пожарників має визначений для себе один поверх. В своїй дорозї по будинку мусить він що хвиля порушати контрольні годинники, котрі суть так розставлені, що він мусить що пять мінут мельдувати ся у них.

Коли би якийсь сторож від огню, коли ходить по будинку, відкрив щось підозрілого н. пр. якусь спаленину або дим або може й полумінь, то біжить зараз до приладу сиґналового, котрі суть всюди розставлені і алярмує ними головну сторожу в будинку а рівночасно і найблизшу сторожу пожарну а тимчасом старає ся екстінктором угасити огонь. Дуже час-

джу ріку Ялю і обійшли ліве крило росийске. Скоро стало свитати, загриміла сильна канонада, в котрій по стороні японьскій брали участь батериї з лівого берега і канонірскі лодки, що були на ріці Ялю. Перевага японьских позиций і їх числа кажуть сподівати ся, що они поборють Росиян. В годину по сій вісти наспіла слідуюча: Японці заняли місцевість Кюленчен, котра уважає ся за ключ росийских позиций на правім березї ріки Ялю. Можна сподівати ся, що Росияни посунуть ся взад до Фенванчен.

Новинки.

Львів дня 2-го мая 1904.

— **Є. Е. п. Маршалок краєвий** ґраф Стан. Бадені виїхав в суботу по полудни поспішним поїздом до Риму.

— **Пожар.** В Білцї шляхотскій коло Львова погоріло сими днями 10 господарских будинків. Шкода виносить до 20.000 К.

— **До львівских шкіл** міских в роцї шкільнім 1902/3 на 15.615 дїтий записаних ходило 14.701, між ними 6906 хлопців і 7794 дївчат.

— **Анархістичний замах.** В Софії в кадетскій школї зловлено мужчину в хвили, коли заліз до кухнї і хотів до страв, які готовили ся на обід для кадетів, всипати щось із фляшки. Єго заарештовано, а по переслуханю виявило ся, що заарештований єсть студентом софійского унїверситету і належить до партиї анархістів. Він хотів затроїти всїх питомцїв кадетскої школи. А містить она в собі около 550 учеників, переважно синів знатних родин болгарских. Анархіста віддано до вязниці. Хемічна аналїза переведена над відобраною у него отруйною материєю виказала, що в нїй було богато циянкалї, яке, як відомо, єсть незвичайно острим трійлом.

— **Войскові вправи** оборони краєвої відбудуть ся в 1904 роцї в окрузї львівскої команди 43-ої дивізиї краєвої оборони (20, 22, 35 і 36 полків піхоти) в першім періодї в днях від 10 мая до 6 червня, а в другім від 14 червня до 11 липня.

— **В справі шкід полевих.** П. мінїстер війни, ґен. Пітрайх видав розпорядженє що-до винагород, які має виплачувати державна каса за шкоди, заподіяні в полях підчас військових вправ. Пан Мінїстер взиває передовсїм військові команди, щоби при вибираню до вправ околиці уважали на відносини рільної культури та господарскої системи і в той спосіб старали ся зменшити заподіяні військом шкоди. Дальше зазначує п. Мінїстер, що згідно з законом полеві шкоди, заподіяні військом, мають бути винагороджені. Військові власти — говорить ся в згаданім розпорядженю п. Мінїстра війни — заняті при розслїдах полевих шкід обовязані виступити рішучо против неоправданих домагань, однак не вільно їм поводитись тенденциєю зменшувати оправдані домаганя з фіскальних причин.

— **Товариство „Родина“** в Коломиї устроює в суботу 7-го мая с. р. вечерницї з танцями. Стрій візитовий. Вступ від особи 1 К. Початок о 9 вечером.

— **Загальні збори** філїї тов. „Просьвіта“ в Бережанах відбудуть ся 12 мая (в четвер) о год. 10 рано в домі тов. „Надія“. На порядку окрім звичайних справ ще 3 реферати — з історії, господарства й економії. Перед зборами богослуженє в церкви.

— **Заряд почт** німецкого цїсарства подає до відомости, що надавцї посилок в Австриї не адресують їх належито, бо або не означують належито місця призначеня або уживають вінет невідповідно прикріплених, або уживані до адресів хоруговки суть часто зі слабого паперу і в наслїдок того при значнім обороті посилок на дальших просторах відпадають, через що таких посилок не можна доручити.

— **Загадочне убийство.** З Риму доносять, що в Самароті недалеко коло Палермо найдено чоловічу голову надїту на кіл, а під нею картку з таким підписом „Се голова ославленого розбійника Варзальона“. Подія ся викликала загальну сензацию, а власти зарядили слїдство в цїли вияснення сеї загадочної справи.

— **Страшна смерть.** З Нового Йорку доносять про страшну смерть нурка, якому поручено в збірнику води в Бонтунї, звідки Джерзі Сіті одержує воду, замкнути відплив великою деревляною кулею наповненою оловом. Нурок спустив ся дня 11 с. м. о 2 год. пополудни до збірника на 72 стіп глубоко, але сейчас почав давати звідтам алярмуючі знаки, аби его витягнено. Однак не можна було нїяк его витягнути, а алярмуючі знаки все повторяли ся. Тодї зателеґрафовано до Джерзі Сіті по віддїл нурків, які прибули по кількох годинах і сейчас спустило ся кілька з них до води. Стан їх товариша був страшний. Деревляна куля під напором води замикаючи відпливову руру водопроводну, притиснула ногу нурка. Нещасного підвязано в половинї тїла линвою і пробовано витягнути при помочи чотирох коний, опісля пробовано відтягнути кулю від рури, але всї змаганя були без успіху. Нурок все давав линвою знаки, що жиє. По 24 годинах муки помер в присутности своїх товаришів-нурків, які через прозору стїну шелому слїдили его передсмертні судороги лиця. В кілька годин по его смерти нурки спустили ся ще раз до відпливової рури. З поза кулї сторчав лише нурковий шелом, бо вода втягнула все тїло нурка до рури.

— **Репертуар львівского руского театру** на гостинних виступах в Сяноцї. Середа, 4 мая 1904 р. „Свати Мусїя“ комічна оперета в 3 д. М. Кропивницкого; четвер, 5 мая „Властитель тьми“, драма в 5 д. Л. гр. Толстоя; собота, 7 мая „Жидівка вихрестка“ драма зі співами в в 5 д. Тогобочного; недїля, 8 мая „Запорожець за Дунаєм“ оперета в 3 д. Артемовского; второк, 10 мая „Весїля при лїхтарнях“ оперета Офенбаха; четвер, 12 мая „Дїти Ванюшина“ драма в 4 д. Найденова; субота, 14 мая „Дон Цезар“ оперета в 3 д. Делїнґера; недїля 15

то суть банки сполучені приладами алярмовими — в найновійших часах телефонами — з найблизшим постерунком жандармериї, щоби в ночи за кілька хвиль мати полїцию до помочи. В коритарях, котрими ходить варта, сьвітять ся через цїлу ніч електричні лямпи, а крім того горять ще й иньші лямпи на той случай, коли би хтось поперетинав проводи електричні. Цїла служба вартова стоїть під дозором інспектора, котрий єсть урядником банку і має пильнувати не лиш того, щоби варта була як найточнїйше виконувана, але й щоби цїлий будинок, з верха й в серединї був удержаний в як найбільшім порядку.

Пізнавши, як виглядають кріпости мамони, придивім ся тепер самій роботї з тою мамоною. Для приміру возьмемо „Австро-угорский Банк“ або так званий давнїйше „Національний Банк“ у Відни, що містить ся в самій серединї столицї нашої монархії на розї улицї Банкової і Паньскої (Herrengasse). То єсть найбільший банк в нашій монархії і в нїм лежать добре сховані мілїони а мілїони корон золотом, сріблом і банкнотами. *Лежать?* — то було би не добре сказано, бо они в нїм лиш якийсь час спочивають. Банк той, то бачите фінансове серце нашої монархії, що тягне золоті і срібні соки із землї, переробляє їх на грошеву кров і розсилає звідтам на всї сторони монархії. Жолудок, що переварює тоті соки і переробляє їх на грошеву кров, то монетарня, положена далеко від банку аж на третім передмістю. З банку посилають до неї штаби золота і срібла а з неї відсилають готові гроші назад до банку.

На кождім банкнотї, який видає той банк, виписано: „Австро-угорский Банк платить за сей банкнот в своїх головних заведенях у Віднї і Будапештї зараз на жаданє.... (тут виписана вартість банкота) корон законними металевими грішми“. Внаслїдок тої постанови може кождий, хто хоче і того потребує, прийти з банкнотами до банку і зажадати, щоби єму виплачено за ті банкноти відповідну суму золотими, срібними або й дрібними, нїклевими та бронзовими грішми. При кінци тиждня в суботу, або при кінци місяця перед першим, коли припадає найбільше виплат, в банку настає найбільший рух; в инших днях єсть рух менший, але все таки великий.

Скоро увійти до банку головним входом від „Паньскої улицї“, видко зараз по правім скляннї двері, що отвирають ся на оба боки. Люди, що тут входять, ступають легко і держать ся просто; люди, що виходять звідтам, ідуть вже похнилені, як би несли щось тяжкого на собі чи при собі. Торби, що висять у многих через плече на раменах, чогось нїби здуті, як би чимсь напхані. Инші несуть торби в руках, але видко по них, що они їх тяжко двигають. Ще инші, але тих мало, несуть щось в малих мішочках. Місце, до котрого сими дверми входить ся, то „міняльня на срібло і дрібні гроші“.

Від дверий видко вже пересїк касовий, над котрим виписано великими буквами: „Гульдени, 5 коронівки, 1-коронівки“. При сїй касї вимінюють банкноти лиш на тоті гроші. Перед віконцем від каси стоять одні за другими всїлякі люди рядом аж до дверий: слуги банків, післанцї фабричні і склепові, дами і панове елеґантно повбирані, а всї держать більші банкноти в руках, котрі хотять виміняти. Перший, що коло віконця подає касиєрови свої банкноти, а той перечисляє їх з великою зручностаю дуже скоро, обертає ся і вже ставить на міняльний стіл кілька мішочків, в котрих щось бренить, коли їх кладе. Властитель тих мішочків не отвирає їх і не перечисляє гроший, бо знає, що они перейшовши богато контрольних рук, добре відчислені. Він уступає ся зі своїми грішми а за ним приступає другий до віконця, за тим третий і так дальше; тимчасом позаду ряду уставляють ся щораз то нові люди. Банкноти шелестять при численю, мішочки ставляні на стіл бренять і так дїє ся безнастанно від 9 год. рано аж до 4 год. по полудни, коли касу замикають.

З тої салї іде ся дальше на ліво і там видко дальші віконця, при котрих вимінюють банкноти на штуки по 20, 10, 2 і 1 сотик. Та й при тих касах стоїть повно людий та чекають терпеливо, аж на них прийде черга. Публика сама удержує порядок, а хто би пхав ся наперед, того взивають чемно але енерґічно: „З заду в ряд ставати!“

Коли би хтось хотів виміняти дрібні гроші на банкноти, то урядник касовий перечисляє їх на дощцї до численя. Робота іде дуже скоро. Дошка, подібна до стільнички з виступаючими по боках листвами, єсть переділена плоскими, мосяжними штабками на поля після величини поодиноких монет. Така дошка єсть завсїгди обчислена на 1000 штук. Урядник бере мішок з грішми і висипає їх на дошку, потрясає нею а всї поля заповняють ся монетами. Скоро би бракувала лиш одна, то порожне місце зараз то покаже. То перша проба штуки. Відтак переглядає урядник один рядок за другим а его вправне око пізнасть зараз якусь фальшиву монету і він викидає еї. Коли би були нїклеві монети а між ними були якісь фальшиві, то урядник пробує їх ще маґнесом, котрий правдиві нїклеві притягає а підроблених не притягне. Коли вже так перечислив всї монети, відкладає листву на дощцї з одного боку, бере шкіряну лїйку, вкладає еї до мішочка і зсуває з дошки нараз по три рядки до мішочка. Коли не бракувало нїчого, то завязує мішочок і привязує до него карточку, на котрій виписаний рід монети і вага, та підпис контролюючого урядника і наконець причіпає до кінцїв шпаґата пльомбу. Так мішок готовий знову до виплати і властитель тих гроший дістає банкноти. Коли би щось бракувало, то знані фірми, котрі часто міняють, мусять лиш підписати реверс, що звернуть бракуючі штуки і їм зараз виплачують банкнотами; тим же, що лиш мало коли міняють, виплатять аж тодї, коли донесуть бракуючі гроші. Фальшиві монети банк забирає і не віддає їх властителям.

До сего бюра припирає підручний запас в комнатї, котру замикають тяжкі зелїзні двері. Ся комната попередїлювана на клїтки, позамикані дверми з кратами, а в кождій такій клїтцї лежать на поличках приготовлені до виміни монети ріжного рода. Той підручний склад єсть сполучений електричним підносом з головною

мая „Ой не ходи Грицю та на вечерниці“ драма зі сьпівами в 5 д. М. Старицкого; второк, 17 мая „Ярмарі“ оперета в 3 д. Целера; четвер, 19 мая „Відьма“ фантастична оперета в 5 д. Яновскої; субота, 21 мая передпослїдне представленє „Циганьский Барон“ оперета в 3 д. Страуса; недїля, 22 мая пращальне представленє „Невольник“ драма зі співами в 5 д. Кропивницкого.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Відень 2 мая. Є. Вел. Цїсар санкціонував закон ухвалений галицким соймом, дозволяючий радї повітовій в Теребовли затягнути позичку 20.000 корон.

Константинополь 2 мая. Амбасадори російский і австро-угорский відбули вчера у Порти нараду в справі незалагодженої фінансової сторони жандармериї европейської. Порта відповіла, що справа буде безпроволочно залагоджена а підписанє контрактів наступить в найблизшім часї.

Петербург 2 мая. Ґен. Мищенко доносить, що в наслїдок переваги японьских сил, відділ російский мусїв уступити ся до Потїєтінсе. Страти Росиян коло Кюленчен суть слїдуючі: Полковник Нахалов погиб; тяжко ранений в голову командант шестої бриґади артилериї Малєр; ранені: полковник Местер, капітан Воробець, капітан II кляси Сапожнїков, поручник Філядельфов, капітан II кл. Атрощенко. Коло Кусман ранений в голову поручник 22 полку піхоти Антропов, страти в вояках не знані докладно. Доси стверджено, що єсть 3 убитих і 19 ранених.

Петербург 2 мая. (Вість урядова): Донесенє ґенерального штабу з 1 мая о ситуациї над рікою Ялю звучить: Від 4 год. рано дня 1 мая стріляють японьскі батериї польні і батериї 12 центиметрових пушок на наші позициї коло Кюленчун і Потїєтінсе. Значна перевага неприятельскої артилериї і страти в залозї піддали ґен. Зазулевичеви гадку, що буде лїпше відповідати цїли, коли Росияни не будуть дальше боронити позиций Кюленчен. Войско одержало приказ уступати ся взад при ослонї пушок і огня карабінового. Підчас висиланя депешї ґенералом Зазуличем войско уступає ся в повнім порядку з Кюленчен до другої позициї, підчас коли в Потїєтінсе битва веде ся дальше.

Токіо 2 мая. Бюро Райтера доносить: Вчера вечером були Росияни змушені уступити ся з міста Антун. Они підпалили місто і уступили ся до Фенванчен.

НАДІСЛАНЕ.

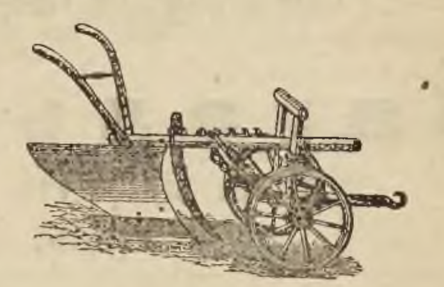
касою. В той спосіб виміняно в 1903 р.: 5 коронівок за 9 мілїонів корон; однокоронівок за 23 мілїонів корон; 20 сотикових штук за 6 мілїонів, 10-сотикових штук за 4 мілїони, 2-сотикових штук за один мілїон корон і односотикових штук за чверть мілїона.

Ідучи через присїнок, входить ся на лїво до кас, де міняють золотом. Тут вже тихо і спокійно, бо там лиш дуже мало людий. Широка публика не любить золота, а волить банкноти. Тут відбуває ся все дуже поважно і статочно, бо вже кождий мішочок, кождий звиток вимагає далеко більшої контролї і осторожности, як при инших грошах. При однім віконци тут виміняють золоті штаби на готові гроші. Така одна штаба 15 центиметрів довга і ледви 10 центиметрів широка, а 6 центиметрів груба важить вже около 12 кільо і представляє вартість 40.000 корон, бо одно кільо чистого золота має вартість 8278 корон. В маніпуляцийнім відділї сеї каси стоять в склянних шафках дуже делїкатні важки до важеня золотих монет. Та й тут єсть також підручний запас, а в однім пересїку лежать купи золотих штаб.

Великий рух єсть в головній касї банкнотовій, до котрої входить ся від Банкової улицї, а котра мі тить ся на півповерсї (мецданїї) банкового будинку. Велика саля передїлена тут високим пультом на дві нерівні части. За пультом в окремих пересїках сидять касиери відділені від себе високими кратами. У великих скринях видко пачки банкнотів. При кождім віконци виписано на таблици, які де виміняють банкноти і до якої висоти. Один конець салї займає головна каса, з котрої видають банкноти до других. Тут лежать цїлі купи пачок з новісенькими банкнотами по тисячу, сто, пятьдесять і десять корон. Що хвиля приходить якийсь слуга і віддає „бон“ від якогось касиера а за то дістає пачки з банкнотами. Тоті „бони“ то куснї картону, на котрих видрукована сума і уміщений підпис дотичного касиера. Бони бувають виставлені на: „два мілїони корон,“ „мілїон корон,“ „пятьсот тисячів корон“ і т. д. За самим предложенєм такого бону видають тоті величезні суми. Колиж в головній касї забракнє банкнотів, то головний касиер іде тодї з двома слугами і з кошем до центральної каси і приносить звідтам нові пачки. Тут гроші поправдї не мають ніякої вартости, то лиш товар, і пачки банкнотів відчисляють до коша, як у пекаря сьвіжі булки.

Перед віконцями від кас тисне ся товпа, але держить порядок; довгим рядом стоять одні за другими і посувають ся наперед в міру того, як хтось з переду уступить ся, а урядники працюють невтомимо з як найбільшим спокоєм. Чути лиш якийсь шепіт і муркотанє або якийсь короткий відзив урядника до слуги. Саля скручує ся трохи в бік, а там в кутї сидить кількох урядників, що оглядають віддані банкноти. Перечисляють пачки і зараз сортують, подерті і замащені відкидають на бік та дивлять ся, чи нема фальшованих. Добрі банкноти ідуть дальше в курс, а висортовані складають пачки по сто штук. Відобрані з курсу банкноти значать в той спосіб, що машиною вибивають на них в двох місцях дірки. Відпадаючі при діравленю кусники спадають в замкнену скринку і їх звідтам від часу до часу виймають і палять в прасутности комісиї, так само, як і продіравлені банкноти.

Кождий з урядників австро-угорского банку, котрий вступає на службу, мусить насамперед перебувати т. зв. „грошеву горячку.“ Кождого, що перший раз дістає такі величезні суми в свої руки, бере ся якийсь неспокій і він не може добре числити гроший; то начислить за мало, то знов за богато і мусить по кілька разів числити. Нераз аж по довшім часї уступає той неспокій. Що тота обава похибки при численю у початкуючого урядника мусить бути велика, можна зміркувати вже з того, що бувають днї, в котрих до трох годин треба видати нераз і до 75 мілїонів корон.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

ОГОЛОШЕНЯ.

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом И. Недопада. (Телефона число 527).